

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/99/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414212852
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6414212852.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a sudcov JUDr. Alexandra Mojša a JUDr. Ivica Hanuskovej v spore žalobkyne D. N., nar. XX. XX. XXXX, bydliskom L. XXX, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 29, IČO: 47 234 466, proti žalovanému K., s. r. o., so sídlom G., K. XX, F.: XX XXX XXX, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 12C/182/2014-208 zo dňa 07. 12. 2017, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** ;
- II. vo výroku, ktorým konanie o odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku zastavil, zostáva nedotknutý.
- III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyňi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd rozsudkom č. k. 12C/182/2014-208 zo dňa 07. 12. 2017 konanie v časti o odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR XXXXX/14 zo dňa 03. 10. 2014 zastavil (I. výrok), zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR XXXXX/14 zo dňa 03. 10. 2014 zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a. s. so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava, IČO: 35 922 761, sp. zn. SR XXXXX/14 zo dňa 03. 10. 2014 (II. výrok), žalobkyňi priznal náhradu trov konania vo výške 100 % (III. výrok) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok XXX,XX EUR (IV. výrok).

2. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal zo žaloby podanej dňa 05. 11. 2014, ktorou sa žalobkyňa ako strana, proti ktorej bolo vedené rozhodcovské konanie, domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a. s., vydaného pod sp. zn.: SR XXXXX/XX dňa 03. 10. 2014. Tvrdila, že rozhodcovský súd konal na základe rozhodcovskej zmluvy zo dňa XX. XX. XXXX, ktorá predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX. XX. XXXX.

3. Okresný súd zistil, že žalobkyňa uzavrela dňa 20. 12. 2011 so žalovaným ako veriteľom Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver v sume X.XXX EUR, ktorý mal byť splatený v 12 mesačných splátkach po XXX EUR a v celkovej čiastke X.XXX EUR, počnúc dňom 25. 01. 2012. Žalobkyňa uzavrela dňa 20. 12. 2011 so žalovaným súčasne Rozhodcovskú zmluvu, v ktorej bolo v bode II. uvedené, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, uzavretej XX. XX. XXXX budú riešené a) pred stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca

strana podá žalobu na súde. Podanie žaloba na všeobecnom súde sa bude považovať za rozvázovaciú podmienku rozhodcovskej zmluvy. Rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn.: SR XXXXX/XX zo dňa XX. XX. XXXX, právoplatným XX. XX. XXXX bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu X.XXX,XX EUR so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 10. 03. 2014 a so 6 % úrokom ročne od 28. 04. 2014 do zaplatenia a nahradiť trovy konania.

4. Okresný súd najskôr posudzoval, či bola žaloba podaná v predpísanej lehote. Zistil, že rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený 10. 10. 2014 a žaloba bola podaná 6. 11. 2014, teda v lehote 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku. Okresný súd ďalej posudzoval, či žalobkyňa uzavrela zmluvu ako spotrebiteľ, keďže v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 20. 12. 2011 bola označená ako fyzická osoba aj ako podnikateľ živnostník s uvedením identifikačného čísla. Okresný súd túto skutočnosť vyložil výkladom priaznivejším pre spotrebiteľa, lebo dôkazné bremeno na preukázanie, že úver bol poskytnutý na podnikanie, zaťažuje žalovaného, ktorý konal pri uzavretí zmluvy v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Uzavrel, že medzi stranami bola uzavretá spotrebiteľská úverová zmluva, na ktorú sa vzťahuje zák. č. XXX/XXXX Z. z. o spotrebiteľských úveroch aj ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka o neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

5. Okresný súd následne podrobil kontrole Rozhodcovskú zmluvu, ktorá definuje, kto bude riešiť spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Jej obsah bol vopred pripravený, formuloval ho žalovaný a spotrebiteľ obsah rozhodcovskej zmluvy nemohol ovplyvniť. Podpísaním rozhodcovskej zmluvy spotrebiteľ ešte pred vznikom sporu stráca právo brániť sa voči nárokom veriteľa na súde v mieste svojho bydliska a musel sa podrobiť rozhodcovskému konaniu na rozhodcovskom súde, ktorý bol určený v rozhodcovskej zmluve. Rozhodcovské žaloby pravidelne podávajú veritelia, možnosť voľby pre spotrebiteľa uplatniť žalobu na rozhodcovskom súde bola iluzórna. Pretože rozhodcovská zmluva z uvedeným obsahom nebola individuálne dojednaná, je ako neprijateľná zmluvná podmienka absolútne neplaná a tým boli splnené podmienky na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z. z.

6. Okresný súd zistil, že boli splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku aj z dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. j) zák. č. 244/2002 Z. z., lebo rozhodcovský súd nesprávne neposudzoval úverovú zmluvu podľa zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V úverovej zmluve bola výška odplaty 64,33 % z istiny poskytnutého úveru a úroky vo výške 32,16 % boli dojednané v rozpore s dobrými mravmi. Spotrebiteľský úver bol zabezpečený zmenkou v rozpore s § 17 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z. z.

7. Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol § 40 ods. 1 písm. c), j) zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31. 12. 2014, § 39, § 52, § 53 ods. 1, 2, 5, 6 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa mala v konaní úspech, preto jej priznal podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Ďalej žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume XXX,XX EUR, pretože žalobkyňa v postavení spotrebiteľa bola od platenia súdneho poplatku pri podaní žaloby oslobodená a v konaní bola úspešná.

8. Žalovaný vo včas podanom odvolaní namietal nesprávne skutkové zistenia a právne posúdenie vyplývajúce z toho, že žalobcovi okresný súd prisúdil právny status spotrebiteľa. Žalobca nepreložil dôkaz, že by sa malo jednať o spotrebiteľský úver. Okresný súd posúdil zmluvu ako spotrebiteľskú, ale nevysvetlil, z akého dôvodu posúdil zmluvu ako spotrebiteľskú. Z toho hľadiska je rozsudok nepreskúmateľný. Zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Zmluva bola uzavretá medzi dvoma podnikateľskými subjektmi. Žalobca podpisom potvrdil, že peňažné prostriedky použije na účely podnikania. V čase podpisu zmluvy mal podľa živnostenského registra v predmete podnikania činnosť ekonomických a organizačných poradcov, sprostredkovanie obchodu ako kúpa tovaru na účely predaja konečnému spotrebiteľovi. Z uvedeného predmetu podnikania žalobcu vyplýva, že sa zaoberala rovnakou činnosťou a jeho tvrdenia o súkromnom účele použitia úveru sú účelové a nedôvodné. Dvojité označenie dlžníka bolo uvedené pre lepšiu identifikáciu dlžníka. Údaje o dlžníkovi sú v úverovej zmluve v samostatnej kolónke, je zrozumiteľne uvedené, že dlžníka identifikuje obchodné meno, IČO, DIČ, miesto podnikania, číslo žiadosti. Až nižšie sú v zmluve o úvere ďalšie informácie od dlžníkovi, ktoré slúžia výlučne pre informatívne účely a lepšiu identifikáciu dlžníka aj v prípade, ak podnikateľský subjekt ukončí podnikateľskú činnosť, za účelom vymáhania pohľadávky. Formulárový obsah zmluvy nevytvára predpoklad, že ide o spotrebiteľskú zmluvu. Tvrdenie žalobcu o obchádzaní zákona je nedôvodné.

Zmluva o úvere plní funkciu návrhu na uzavretie zmluvy. Návrh môže obsahovať dodatky, výhrady či iné zmeny, ak ich dlžník navrhne. Uzavretie zmluvy inicioval žalobca, ktorý dobrovoľne uviedol údaje týkajúce sa jeho podnikateľskej činnosti. Nemôže sa dodatočne dovolávať inej právnej povahy zmluvy. Dôležité je, na aký účel bol úver poskytnutý a nie na aký účel žalobca finančné prostriedky použil. Žalovaný preukázal na aký účel peňažné prostriedky poskytol. Žalobca nemienil použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, úver si vzal za účelom podnikania, čím bol vyňatý spod pozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ. Podľa rozhodnutia Európskeho súdneho dvora 14. 03. 1991 vo veci 361/89 (Di Pinto) nie je spotrebiteľom ani podnikateľ konajúci mimo rámca svojho podnikania. Treba akceptovať dobrú vieru žalovaného, s ktorou do právneho vzťahu vstupoval.

9. Ďalej žalovaný v odvolaní uviedol, že predpokladom neprijateľnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka je dojednanie, ktoré vyžaduje v rámci rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva, dohodnutá medzi žalobcom a žalovaným je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania. Už len z toho dôvodu rozhodcovská zmluva nevyžaduje od žalobcu, aby spory so žalovaným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Dôležité je, že zmluva v čase uzavretia umožňuje uskutočniť voľbu medzi súdom alebo alternatívnym riešením sporu. Aj keď žalovaný odmieta daný právny vzťah ako spotrebiteľský, prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy spotrebiteľských úverov. Medzi žalobcom a žalovaným bola rozhodcovská zmluva uzavretá samostatne, oddelene od zmluvy o úvere. Uzavretie rozhodcovskej zmluvy samo osebe nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. V replike na vyjadrenie žalobkyne žalovaný zopakoval, že žalobcovi bol úver poskytnutý na účel podnikania a odmietol posudzovanie žalobcu ako spotrebiteľa. Dvojité označenie slúži na lepšiu identifikáciu dlžníka. Rozhodcovská zmluva sa nachádza na samostatnom liste papiera. O žalobcovi možno predpokladať, že ide o osobu, ktorá má rozumové schopnosti osoby schopnej vnímať a posúdiť zmysel a účel konania ako aj jazykového vyjadrenia právnych úkonov obsiahnutých na listinách, ktoré podpísal. Zmluvné strany výslovne prejavili vôľu uzavrieť Rozhodcovskú zmluvu, ktorá tvorí samostatnú listinu tak, že ju podpísali. Došlo k jej individuálnemu dojednaniu. Skutočnosť, že žalobca kvalifikovaným spôsobom prejavil vôľu uzavrieť rozhodcovskú zmluvu nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská zmluva nepredstavuje neprijateľnú podmienku.

10. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 07. 02. 2018 uviedla, že spornú úverovú a rozhodcovskú zmluvu treba posúdiť podľa obsahu a objektívneho posúdenia postavenia zmluvných strán. Žalovaný sa domáha posúdenia zmluvy z formálneho hľadiska, čo by zvýhodnilo silnejšiu zmluvnú stranu, ktorá predkladá a uzatvára takéto formulárové zmluvy. Posudzovaná formulárová zmluva má znaky zmluvy typového charakteru, pri jej uzatváraní je obvyklé, že spotrebiteľ nemôže obsah zmluvy podstatným spôsobom ovplyvniť. Tvrdenie žalovaného, že poskytol peňažné prostriedky na podnikanie je zavádzajúce, lebo z dvojitého označenia dlžníka nemožno tieto tvrdenia žalovaného bezpečne ustáliť. Je bežnou praxou žalovaného označiť spotrebiteľa ako podnikateľský subjekt. V prípade pochybností, či ide o spotrebiteľskú zmluvu má dôkazné bremeno dodávateľ, pričom aj nesporebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bez pochybností. Označenie dlžníka v zmluve IČO-m nemôže viesť k záverom o tom, že zmluva bola uzavretá na účel podnikania. Spotrebiteľ nemôže mať vedomosť o následkoch jeho označenia ako podnikateľského subjektu. Veritelia zneužívajú neznalosť spotrebiteľov o následkoch, hroziacich z ich označenia ako podnikateľských subjektov a za tým účelom využívajú nekalé obchodné praktiky, ktorej typickým príkladom je práve duplicitné označenie subjektu dlžníka. V zmysle § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Podriadením zmluvného vzťahu pod Obchodný zákonník žalovaný účelovo obchádza zákon v snahe vyhnúť sa ochrane spotrebiteľa, lebo prenechanie, prevzatie peňažných prostriedkov dlžníkom v hotovosti po uzavretí zmluvy, ako v posudzovanom prípade, je typická reálna zmluva o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, kým úverová zmluva, upravená v Obchodnom zákonníku je zmluva konsenzuálna, ktorá vzniká dohodou o jej obsahu. Žalobkyňa odmietla tvrdenia o nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Uzatvorením rozhodcovskej zmluvy k zmluve o úvere došlo k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa a zjavnej nerovnováhe medzi podnikateľom a spotrebiteľom, lebo právo výberu, akému súdu sa spor predloží, spočíva na tej zmluvnej strane, ktorá podá žalobný návrh. Touto stranou je v konečnom dôsledku v rozhodcovskom konaní žalovaný, ktorý má ako

veriteľ eminentný záujem na tom, aby boli spory so spotrebiteľmi riešené pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovská zmluva nebola platne individuálne dojednaná, spotrebiteľ nemohol nijako ovplyvniť znenie textu, vylúčiť jeho dojednanie. Na preukázanie individuálneho dojednania rozhodcovskej zmluvy nepostačuje existencia osobitnej listiny, čo vyplýva z § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Dojednanie zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu by malo charakter individuálnej zmluvnej podmienky vtedy, ak by bol návrh rozhodcovskej zmluvy predložený tak, aby bolo zrejmé, že dlžník má možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní bez toho, aby to malo vplyv na uzavretie spotrebiteľskej zmluvy. Dlžníkovi by súčasne boli poskytnuté jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Žalobkyňa na podporu správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedla rozhodnutia všeobecných súdov. Navrhla rozhodnutie súdu prevej inštancie potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

11. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contr. CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení platnom do 31. 12. 2014 (ďalej len „Zákon o rozhodcovskom konaní“) rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa § 41 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) Zákona o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 7 ods. 2, písm. a) zák. č. 250/2007 Z. z. obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti.

12. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné. Okresný súd založil svoje rozhodnutie na zistení, že strany uzavreli spotrebiteľskú úverovú zmluvu. Uvedený prejudiciálny záver bol potrebný na to, aby mohol súd pristúpiť k posúdeniu neprijateľnej zmluvnej podmienky v rozhodcovskej zmluve a vyriešeniu otázky platnosti a záväznosti rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa žalobkyňa domáhala. Záver o tom, že zmluvný vzťah z posudzovanej úverovej zmluvy je spotrebiteľský, okresný súd odôvodnil v potrebnom rozsahu. Žalovaný neunesol dôkazné bremeno toho, čo malo z jeho tvrdenia o dvojito označení dlžníka vyplynúť. Dvojité označenie dlžníka ako fyzickej osoby rodným číslom a bydliskom, a súčasne IČO-m bol povinný hodnoverne vysvetliť žalovaný. Na účel poskytnutia úveru možno usudzovať tak z formálnych znakov, ako text zmluvy, ako aj z okolností, za ktorých bola zmluva uzavretá. Obsah formulárovej zmluvy dáva možnosť veriteľovi vyplniť identifikačné údaje o dlžníkovi ako fyzickej osobe s uvedením rodného čísla a čísla občianskeho preukazu a súčasne údaje o IČO a DIČ, ktoré sú pre podnikateľa tak isto individuálne údaje ako rodné číslo fyzickej osoby. Označenie fyzickej osoby rodným číslom však nasvedčuje tomu, že dlžník úverovú zmluvu uzatváral v postavení spotrebiteľa. Okresný súd správne rozdielne tvrdenia strán vyhodnotil výkladom priaznivejším pre spotrebiteľa, ktorý žalovaný nespochybnil. Odvolací súd dodáva, že veriteľovi slúži na identifikáciu predošlého zmluvného vzťahu a osoby dlžníka samostatná kolónka formulárovej zmluvy. Vysvetlenie lepšej identifikácie dlžníka nie je postačujúce, ak zmluvné strany už predtým uzavreli inú úverovú zmluvu a do nasledujúcej zmluvy uviedli jej číslo.

13. Na predtlačenom formulári zmlúv je miesto pre údaj o rodnom čísle dlžníka, čísle jeho OP aj IČO dlžníka. Z toho vyplýva záver, že žalovaný používal rovnaké tlačivo na uzatváranie zmluvy s dlžníkom, ktorý je spotrebiteľom, aj s dlžníkom, ktorý si bral úver na účel podnikania. Dôkazné bremeno niesol žalovaný veriteľ, ktorý bol povinný preukázať, prečo je v zmluve dlžník označený rodným číslom. Bolo na žalovanom, aby preukázal, že žalobkyňa sa pri uzavretí zmluvy správala tak, že u druhého účastníka zmluvy oprávnene vzbudila dojem, že pri uzavretí úverovej zmluvy konala na svoje podnikateľské účely. Okresný súd preto správne uzavrel, že pochybnosti sú na ťarchu žalovaného, ktorý je zodpovedný za obsah formulárovej zmluvy, ktorú druhej zmluvnej strane predložil. Pokiaľ sa žalovaný dovoľával toho, že žalobkyňa zmluvu uzavrela ako podnikateľ na účely svojho podnikania, bol povinný vyvrátiť pochybnosti vyplývajúce z označenia dlžníka. Inak platí, že zmluva bola uzavretá nezávisle od podnikateľskej činnosti a s cieľom uspokojiť vlastnú spotrebu dlžníka. Žalovaný na podporu svojich tvrdení nepredložil dôkazy, že na rovnakom formulárovom tlačive úverovej zmluvy pravidelne uzatváral úverové zmluvy s podnikateľmi, právnickými aj fyzickými osobami, ani dôkaz o tom, či na základe formulárovej úverovej zmluvy poskytoval peňažné prostriedky aj inak ako v hotovosti. Obranou žalovaného, že zmluvné strany sa dohodli na použití Obchodného zákonníka, sa bude súd zaoberať v ďalšom konaní, ktoré bude nasledovať po zrušení rozhodcovského rozsudku, a to aj v súvislosti s tým, že žalobkyňa potvrdila prijatie peňažných prostriedkov už pri podpise zmluvy.

14. Okresný súd založil rozhodnutie o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy ako neprijateľnej zmluvnej podmienke. Dôvod neprijateľnosti, a tým aj neplatnosti, vyvodil z toho, že nebola individuálne dojednaná a že pôsobí značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, čo je v rozpore s § 53 ods. 1 až ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podstatné je to, či uzavretie rozhodcovskej zmluvy, ktorú formuloval dodávateľ, je alebo nie je výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán, či spotrebiteľ mal možnosť voľby prijať alebo odmietnuť návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní bez toho, aby tým zmaril uzavretie Zmluvy o úvere. Ďalej bolo podstatné, či spotrebiteľovi boli vopred poskytnuté jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Posúdenie platnosti alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, ktorú vopred formuloval žalovaný dodávateľ, vychádzala z predpokladu, že spotrebiteľ bol informovaný o možnosti riešenia vzájomných sporov v rozhodcovskom konaní, ako aj o možnosti neprijať rozhodcovskú zmluvu. Formulárový obsah rozhodcovskej zmluvy a úverovej zmluvy však dával spotrebiteľovi len formálnu možnosť neprijať rozhodcovskú zmluvu, preto bolo dôkazné bremeno na strane žalovaného. Žalovaný formálne preukazuje tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, ale na preukázanie materiálneho obsahu tvrdení mal

preukazovať, či uplatnil právo žalobou na všeobecnom súde proti dlžníkovi, s ktorým mal uzavretú rovnakú nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu.

15. Rozhodcovská zmluva bola uzavretá v deň uzavretia úverovej zmluvy a prevzatia peňažných prostriedkov. Z toho, že obe zmluvy boli uzavreté popri sebe v rovnakom čase a že žalovaný označil dlžníka v spotrebiteľskej zmluve ako podnikateľa, možno usudzovať, že poskytnutie úveru bolo podmienené uzavretím formulárovej rozhodcovskej zmluvy s dvojitým označením dlžníka. Nebolo spochybnené, že obsah oboch zmlúv formuloval žalovaný. Žalobkyňa správne poukázala na skutočnosť, že na preukázanie individuálneho dojednania rozhodcovskej zmluvy nepostačuje existencia osobitnej listiny. Okresný súd správne uviedol, že možnosť voľby pre spotrebiteľa uplatniť žalobu na rozhodcovskom súde bola iluzórna, lebo rozhodcovské žaloby pravidelne podávajú veritelia. Rozhodcovská zmluva odkazuje zmluvné strany na konanie pred Stálym rozhodcovským súdom, ale zjavná nerovnováha v neprospech žalobkyne, ako zmluvnej strany, ktorá rozhodcovský súd nenavrhol, vyplýva z toho, že pred podpisom zmluvy nemohla posúdiť dôsledky rozhodcovského konania. Žalobkyňa nemala možnosť oboznámiť sa s procesným poriadkom a ostatnými predpismi rozhodcovského súdu, ktoré sú pre rozhodcovské konanie a procesné postavenie strán a pre úkony voči rozhodcovskému súdu a druhej strane sporu dôležité. U zmluvnej strany, ktorá konkrétny rozhodcovský súd navrhla, sa vedomosť o všetkých potrebných procesných podmienkach konania pred rozhodcovským súdom bez ďalšieho predpokladá.

16. Neplatná rozhodcovská zmluva nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu, okresný súd preto správne rozhodcovský rozsudok zrušil a odvolací súd z tých istých dôvodov rozsudok potvrdil. Odvolací súd ďalej dodáva, zjavná nerovnováha medzi podnikateľom a spotrebiteľom vyplýva aj z označenia rozhodcovského súdu, ktorý mal sídlo v meste, kde je sídlo veriteľa. Odbornej starostlivosti dodávateľa sa prieči také správanie dodávateľa, ktorý podmieňuje poskytnutie peňažných prostriedkov uzavretím rozhodcovskej zmluvy, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 3, § 7 ods. 2 písm. a) Zákona o ochrane spotrebiteľa.

17. Výrok, ktorým okresný súd konanie o odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku zastavil, nebol odvolaním dotknutý. Odvolací súd potvrdil ako vecne správne výroky, ktorými okresný súd úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania a uložil žalovanému, ktorý bol v konaní neúspešný, povinnosť zaplatiť súdny poplatok zo žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, od platenia ktorého je spotrebiteľ osobne oslobodený.

18. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, ktorá uplatnila trovy právneho zastúpenia za vyjadrenie k odvolaniu (§ 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP). Z toho dôvodu krajský súd rozhodol, že žalovaný, ktorý nebol v odvolacom konaní úspešný, je povinný nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

19. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.
Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP.